

आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को
नीति तथा कार्यक्रम

महावै गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

गैराखाडा, कालीकोट
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

यस सम्मानित गाउँसभामा उपस्थित गाउँसभाका उपाध्यक्ष ज्यू सम्पूर्ण गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै राष्ट्रसेवक कर्मचारी ज्यूहरू पत्रकार तथा यस सभामा उपस्थित सम्पूर्ण सहभागि ज्यूहरू, महावै गाउँपालिकाको १५ औं गाउँसभामा आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति, योजना तथा कार्यक्रम प्रस्तुत समारोहमा हाम्रो निमन्त्रणालाई स्विकार गरी उपस्थित हुनु भएकोमा मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट र गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन गर्दछु । संघीय गणतन्त्र नेपालको अग्रगमन र परिवर्तनको लागि शाहदत प्राप्त गर्नुहुने ऐतिहासिक जनयुद्ध तथा विभिन्न आन्दोलनमा शहादत प्राप्त गर्नु हुने शहिद तथा वेपत्ता योद्धाहरु प्रति विशेष सम्मान गर्न चाहन्छु । जनचाहना अनुसार नागरिकको घरदैलोमा सेवा प्रवाह गर्ने आधार स्तम्भको रूपमा रहने स्थानीय सरकार निर्धारित समयमा नै समाजवाद प्रति प्रतिबद्ध रही दिगो, शान्ती सुशासन, आर्थिक विकास र समृद्धि चाहना पूरा गर्ने दिशामा अग्रसर भएको छ । हाम्रो नेतृत्वमा स्थानीय सरकार निर्वाचित भएको ठिक ४ वर्ष वितेको छ । यो अवधीमा नीति निर्माण र कार्यान्वयन, विकास निर्माणको अग्रस्थानमा सरकार स्थापित हुन र विश्वासिलो बन्न सफल रहेको कुरा घाम झै छर्लङ्ग देखिन्छ । यति मात्र नभई विकास निर्माण र सेवाप्रवाहमा क्रियाशील रहदै संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रात्मक व्यवस्थालाई संस्थागत गर्न प्रयत्नशील छौं । भौगोलिक, प्राकृतिक, ऐतिहासिक महत्वका दृष्टीले प्रवल सम्भावना भएको हाम्रो गाउँपालिकालाई थप तिव्र विकास र समृद्धिको गतिमा निरन्तरता दिदै आगामी आर्थिक वर्षलाई काम सम्पन्न वर्ष हुने गरी नीति तथा कार्यक्रम अगाडी सारेको छु । सोही अनुरूप नै बजेट विनियोजन गर्ने लक्ष्य राखेको छु ।

आदरणीय गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रमको मार्गदर्शन सिद्धान्त र उद्देश्यहरूका बारेमा प्रकाश पार्ने अनुमति चाहन्छु । नेपालको संविधानको अनुसूची-८ मा उल्लेखित स्थानीय तहको अधिकार, नेपालको पन्ध्रौ योजना (२०७६/७७-२०८३/०८४), संघिय अर्थ मन्त्रालयको नीति तथा बजेट निर्माण सम्बन्धी मार्गदर्शन, नेपालको लागि दिगो विकासको लक्ष्य २०३०, प्रादेशिक आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको सिद्धान्त, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य जिम्मेवारीमा पर्ने विकास कार्यक्रम तथा आयोजनाको वर्गीकरण तथा बाँडफाँड सम्बन्धी मापदण्ड २०७६ र चालु आर्थिक वर्षको केन्द्रिय तथा प्रदेश बजेट बक्तव्यका यी दस्तावेजहरू नै स्थानीय तहको नीति, योजना, कार्यक्रम र बजेट निर्माण गर्ने मार्गदर्शक सिद्धान्त रहेका छन् ।

आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेटका प्राथमिकता क्षेत्रहरू निम्नानुसार छन ।

१. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद विकास
२. स्वास्थ्य सेवा प्रवाहकारी कार्यान्वयन
३. वन, वातावरण खानेपानी तथा सरसफाई एवं हरियाली तथा विपद् व्यवस्थापन
४. सरकारी, रोजगार प्रवद्धन र बजारीकरण
५. कृषिको उत्पादकत्व अभिवृद्धि
६. पशु तथा कृषि विकास
७. सूचना प्रविधि तथा डिजिटल सेवा
८. पर्यटक तथा उद्योग र वाणिज्य
९. राजस्व व्यवस्थापन, सिप विकास तथा प्रविधि हस्तान्तरण

(Handwritten signatures and dates)

आदरणीय यस सम्मानित गाउँसभाका सदस्य ज्युहरु,
हामी उदघोष गर्दछौं

शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, रोजगार र सडक पूर्वाधार ।

सुन्दर समृद्धि, आत्मनिर्भर महावैको आधार ।

भन्ने मूलनाराका साथ अब म आ.व. २०८३/०८४ का लागि महावै गाउँपालिकाको समग्र विकास नीति तथा कार्यक्रमहरु यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

क) आर्थिक विकास

१. कृषि विकास सम्बन्धी नीति

व्यवसायिक रुपमा कृषिमा संलग्न तथा आंशिक रुपमा कृषि पेशा अपनाएका नागरिक हातमुख जोड्नकै लागि विदेशिने युवा वर्ग र विदेशबाट फर्किएका नागरिकहरुलाई व्यवसायिक कृषि पेशा अपनाएर आवश्यक तालिम, मल, विउ विजन उपलब्ध गराई कृषि पेशामा रोजगारीको सृजना गरिनेछ ।

१. महावै गाउँपालिकाको स्थानीय कृषि ऐन निर्माण गरिनेछ ।
२. खाद्यसुरक्षा, खाद्य स्वच्छता प्रवर्द्धन तथा नियमन गर्न कार्यविधि तयारगरी कार्यान्वयन गरिनेछ । लसुन पकेटको निरन्तरता दिइनेछ ।
३. गाउँपालिकाभित्र उत्पादित खाद्यान्न तरकारी, फलफुल तथा किसानले उत्पादन गर्ने मुख्य बालीहरुको उत्पादन लागतको मुल्यांकन गरेर खरिद विक्रिको प्रवन्ध तथा उचित बचतको सुनिश्चितता हुनेगरी न्युनतम समर्थन मुल्य तोकिनेछ ।
४. कृषि प्राविधिक विद्यालय सञ्चालन विद्यालयलाई प्रविधि सहयोग गरिनेछ ।
५. ओडा फाउन्डेसन नेपाल, ईको हिमाल संग साझेदारी महावै गाउँपालिकाको बीउको मध्य नजर गर्दै स्थानीय बीउ र रैथाने बालिको बिउ बैंक संचालन गरिने छ ।
६. विउ विजन मल आदिमा कृषक तथा कृषि समूह र सहकारीलाई अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
७. कृषि योग्य जग्गा बाँझो नराख्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ साथै स्थानीय तहले कम्तिमा ३ वटा उत्पादन क्षेत्रमा लगानी गरिनेछ ।
८. कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि एवम् कृषि पेशाको व्यवसायिकरण एवम् विविधीकरणका लागि विकसित प्रविधिहरुको विषयमा तालिम सञ्चान गरी कृषि पेशालाई आकर्षक र सम्मानजनक पेशाको रुपमा स्थापित गरिनेछ ।
९. कृषक समूह, समिति, सहकारी र सरकार तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरुको साझेदारीमा कृषि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१०. कृषि बालीमा देखापर्ने विभिन्न रोग तथा किराहरु बाट बचाउन जैविक विषादीको प्रयोगमा जोड दिई जैविक कृषि प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
११. जलवायु परिवर्तन अनुकूल उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्नकालागि सिंचाईमा विशेष जोड दिइनेछ ।

महावै गाउँपालिका कार्यालयको आ.व. २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम

१२. ओडा फाउन्डेसन नेपाल संग साझेदारी गरि बिषाधी रहित अर्गानिक पालिका घोषणा गरिनेछ ।
१३. सबै वडामा कृषिजन्य रोग परिक्षणको लागि विशेषज्ञ सहितको बाली संरक्षण कार्यक्रम उपचार घुमती शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
१४. The Oda foundation नेपाल संग साझेदारी गरि सामुदायीक विउ बैंक संचालन गरिनेछ ।
१५. प्रत्येक वडाहरुमा माटो सुधार एवम् उर्वराशक्ती बढाउनका लागि माटो परीक्षण गरी जैविक मल तथा सुक्ष्म तत्वको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
१६. महावे गाउँपालिका गणेशकोट, औलगेला, सैगेला, गेलासिम्खेत, पादमघाटलाई सुन्तला, कागति, टिमुर पकेट क्षेत्र बनाइनेछ ।
१७. कृषक पाठशाला सञ्चालन गरी कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरिनेछ ।
१८. The Oda foundation र कृषि नेपाल संग सहकार्य गरि रैथाने बालिको उत्पादनमा विशेष जोड दिइनेछ ।
१९. इकोहिमाल नेपाल संग सहकार्य गरि एक घर एक करेसावारी तथा एक घर दुई फलफुल विरुवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न न्यूनतम मूल्यमा विरुवा उपलब्ध गराइनेछ ।
२०. कृषि उत्पादन बढाउने वडा हरूमा सहकारी क्षेत्रसंग साझेदारी गरी कृषि उपज संकलन केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ ।
२१. स्थानीय रैथाने, लोपोन्मुख बाली(जौ, फापर, कोदो, मकै, भटमास र लसुन जस्ता) उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
२२. कृषि उत्पादनहरुको बजारीकरणका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
२३. खाद्य सामग्रीको आयात घटाउने, निर्यात बढाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२४. कृषकको मनोबल उच्च राख्न अध्यक्ष उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार कार्यक्रम निरन्तरता दिइनेछ ।
२५. इकोहिमाल नेपाल संग सहकार्य गरि निम्न बमोजिमका कार्यक्रम गरिनेछ ।
 - ग्रामिण कृषकको कृषि उत्पादन वृद्धि गरि आर्थिक समृद्धिमा जोड दिनेछ, ।
 - विरुवा उत्पादन तथा नयाँ प्रविधि प्रसारमा अर्थिक तथा प्राविधिक साझेदारी गरि कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
 - कृषि संकलन केन्द्र स्थापना गरि कृषि उपजको बजारीकरण गरिनेछ ।
 - विद्यालयहरुमा कृषि बगैचा संचालन गरिनेछ ।
२६. रेडपाण्डा संरक्षणको लागि हिमालयन सामुदायिक स्रोत विकास केन्द्र संग साझेदारी गर्ने नीति लिएको छु ।
२७. उपाध्यक्ष संग किसान हलो कार्यक्रम लागू गरि कृषि औजार खरिद वितरण गरिनेछ ।
२८. ईकोहिमाल कृषि तथा वन श्रोतकेन्द्र राम्नीमा नर्सरी उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
२९. आत्मनिर्भर अर्थतन्त्र उत्पादन संग जोडिएका लागि प्रत्येक घरमा करेसा बारी र अर्गानिक उत्पादनलाई जोड दिने ।

महावे गाउँपालिका कार्यलयको आ-न-र-३०५४ को परिषद तथा कार्यक्रम

(Handwritten signatures and stamps)

३०. स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु उद्योगहरूलाई प्रोत्साहन गरिने छ । जसअनुसार सिसनोको उत्पादन प्याकेजिङ सहित बजारिकरणमा जोड दिइनेछ ।
३१. फलफुल विकासलाई मध्य नजर गर्दै साना हाते औजार अनुदान वितरण गरिनेछ ।
३२. परम्परागत प्रविधिको आधुनिकिकरण गर्दै अनुदानमा यान्त्रीकिकरणलाई जोड दिइनेछ ।

२. पशु सेवा सम्बन्धी नीति

१. पशु जन्य उत्पादनको लागत मुल्य घटाउनुको साथै स्वस्थ पशुपालन प्रणालीको विकास गर्न घाँस विकास कार्यक्रम प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
२. व्यवसायीक पशुपालन मार्फत रोजगार सृजना गरी युवाहरूलाई गाउँभित्रै स्वरोजगार बनाउनका लागि प्रतिस्पर्धी अनुदान उपलब्ध गराई युवा लक्षित पशुपालन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३. कृषकहरूलाई पशुपालन सम्बन्धी सीप विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४. पशुपालन क्षेत्रको विकासमा कृषक समूह समिति सहकारी संघ संस्था र गाउँपालिकात्रिच साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. श्री महावै साना किसान कृषि सहकारी संस्था ली. महावै २ संग साझेदारी गरि पशु बिमा कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
६. दलित जनजाति महिला तथा विपन्न वर्गलाई विशेष प्राथमिकताका साथ कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।
७. पशु स्वास्थ्य सेवा प्रवाहकारी बनाउनका लागि पशु स्वास्थ्य प्रयोगशाला संचालन गरिनेछ ।
८. विभिन्न सरुवा तथा जुनोटीक रोग सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
९. पशुपन्छी पालनमा जोड दिई मासुको उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
१०. पशु स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गर्दै निःशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
११. व्यवसायिक तथा व्यवस्थित माछापालनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । साथै स्थानीय सम्भाव्यताका आधारमा स्थानीय खोलाको माछा संकलन गरी व्यवसायिक माछा पालनमा जोड दिइनेछ ।
१२. पशु विकासको लागि पशु उद्यम कृषकलाई विभिन्न शीर्षक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
१३. वर्षायाममा निरन्तर झरी तथा असिना पानीबाट पशु चौपायलाई बचाउन चरन क्षेत्र पाटनमा आवश्यकताअनुसार पशु गौशाला निर्माण गरिनेछ ।
१४. उच्च प्रजातिका बाख्रा भेडा तथा कुखुरा पालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरी गाउँपालिकालाई मासु तथा अण्डामा आत्मनिर्भर बनाइनेछ ।
१५. एक घर एक उत्पादन र एक ब्यापार नीति लागू गरिनेछ ।
१६. अवैध रुपमा विषादि पदार्थ प्रयोग गर्ने, बिस्पोटक पदार्थ लागू गर्ने, केन्ट लगाउने कार्य वाट माछा र अन्य जिवजन्तुको नष्ट गर्ने कार्यलाई निरुत्साहीत गरि कानुनी दायरामा ल्याइनेछ ।
१७. एग्रोभेट व्यवसाय संचालनका लागि विउपुँजीको रुपमा रु. १ लाख अनुदान दिने नीति लिइनेछ ।
१८. लागत साझेदारीमा व्यावसायिक बाख्रा पालन सञ्चालन गरिनेछ ।
१९. साना किसान सहकारी संस्था लि.सँग साझेदारी गरि पशु बिमा कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
२०. छाडा पशु चौपायालाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

महावै गाउँपालिका कार्यलयको आ.नं. २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम

३. सहकारी सम्बन्धी नीति

१. कृषि उत्पादन, भण्डारण तथा प्रशोधन, आर्थिक बचत तथा ऋण परिचालन, स्थानीय श्रोतस्रोत परिचालन एवम् गरिबी निवारण सम्बन्धी कार्यक्रममा सहकारीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
२. कृषि सहकारी संस्था मार्फत करार खेती तथा सहकारी खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. समूह, सहकारी संस्थाहरूलाई उद्यमशीलता विकास कृषिको व्यवसायिकरण लगायतका रोजगारी मृजनामा परिचालन गर्न जोड दिइनेछ सहकारी क्षेत्रको नेतृत्वमा कृषि उत्पादन प्रशोधन तथा बजारीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
४. समूह, सहकारी संस्थाहरूको दर्ता नविकरण र सञ्चालन प्रकृयाको नियमन र अनुगमन गरी सहकारी अनुशासन कायम गरिनेछ ।
५. गाउँपालिकाभित्र रहेका सहकारीको मूल्यांकनका आधारमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने सहकारी संस्थालाई सम्मान तथा पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
६. समूह, सहकारी मार्फत आधारभूत आवश्यकतामा आधारित सुपथ मूल्य पसल सञ्चालन गरी स्थानीय उत्पादनको संकलन तथा विक्रिवितरण गरिनेछ ।
७. स्थानीय उत्पादनको बजारीकरण र दैनिक उपभोग्य सामग्रीहरूको सुपथ मूल्यका लागि पालिका स्तरमा सुपथमूल्य पसल संचालन गर्न कृषि सहकारी संस्था सँग समन्वय गरि कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।
८. सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरूको नियमन र व्यवस्थापनको लागी कोपोमिस प्रणालीमा आबद्ध गरि सहकारी संस्थाहरूको व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

४. रोजगार, सीप तथा उद्यमशीलता केन्द्र

१. रोजगारी सिर्जना, सीप विकास तथा उद्यमशीलता प्रवर्द्धन सम्बन्धि सेवा एकिकृत रूपमा स्थानीय तहबाट प्रवाह गर्न नेपाल सरकार/मन्त्रीपरिषद्को मिति २०८२ चैत्र १३ गतेको निर्णय बमोजिम विद्यमान रोजगार सेवा केन्द्रलाई रूपान्तरण गरि "रोजगार, सीप तथा उद्यमशीलता केन्द्र" रहने छ ।
२. नेपालको संविधान धारा ३३ मा प्रत्येक नागरिकलाई रोजगारीको हक हुने गरि रोजगारीको शर्त, अवस्था र बेरोजगार सहायता संधीय कानुन बमोजिक हुनेछ र प्रत्येक नागरिकलाई रोजगारीको छनौट गर्न पाउने हक हुनेछ ।
३. रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ अनुसार प्रत्येक नागरिकलाई रोजगारीको हक सुनिश्चित गर्न, आफ्नो क्षमता अनुसरको रोजगारी छनौट गर्ने अवसर प्रदान गर्न तथा रोजगारीको शर्त, अवस्था तथा बेरोजगार सहायता सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
४. स्थानीय सीप श्रोत साधन एवम् प्रविधिको प्रयोगलाई बढावा दिई व्यवसायिक उत्पादन तर्फ अग्रसर गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. रोजगारी अवसरका सम्भाव्य क्षेत्र पहिचान गरि, रोजगारीक लागि व्यावसायिक सिप उद्यम विकास गरि स्थानीय तह भित्र रोजगारीका लागि विदेश जानुपर्ने स्थितिको अन्त्य गर्न रोजगार, सिप तथा उद्यमशीलता कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

बाबु गाउँपालिका कार्यालयको आ.क. २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम

(Handwritten signatures and stamps)

६. रोजगार, सीप तथा उद्यमशीलता केन्द्रलाई उत्पादन र उद्यमशीलता मार्फत रोजगारी सिर्जना तथा प्रोत्साहन रोजगारी प्रत्याभूति, सिप विकास, उद्यमशीलता प्रवर्द्धन र पुनःएकीकरण सम्बन्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि गाउँपालिकाले साझेदारीमा शत प्रतिशत रकम बिनियोजन गरि कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
७. बैदेशिक रोजगारी लाई सुरक्षित, मर्यादित तथा व्यवस्थित बनाउन महावे गाउँपालिका सुरक्षित आप्रवासन सामि कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाउन आवश्यकता अनुसार रकम साझेदारी गरिनेछ ।
८. महावे गाउँपालिकाको रोजगार, सीप तथा उद्यमशीलता केन्द्रद्वारा यस महावे गाउँपालिकामा रहेका बेरोजगारहरूको तथ्याङ्क संकलन गरि राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रमको पाठ्यक्रम भित्र रहेका सिप विकास तालिमहरू संचालन गरिनेछ ।
९. बेरोजगार युवा युवतीका लागि रोजगार मुलक र सिपमुलक तालिमहरू संचालन गरि दक्ष र सक्षम जनशक्ति विकासगरी आन्तरिक रोजगारीको प्रवर्द्धन र विस्तार गर्ने निति अबलम्बन गरिनेछ ।
१०. महावे गाउँपालिका भित्र संचालनमा रहेका सेवा प्रदायक सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरू बीचको समन्वय र सहकार्य गरि रोजगारीका अवसरमा सिर्जना गरिनेछ ।
११. गाउँपालिकामा बेरोजगार व्यक्तिहरूको ज्ञान, सिप, योग्यता, क्षमता, अनुभव र बजारको मागभए अनुसार आवश्यक पर्ने सीप विकासको पहिचान गरि सम्बन्धित तालिम केन्द्रमा सिफारीस गरि पठाउने ।
१२. युवाहरूलाई रोजगारी सृजना गर्न वित्तीय संस्था तथा सहकारी सँग समन्वय गरि सहूलियत व्याजमा विउपूजी र ऋण उपलब्ध गराइनेछ ।
१३. बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवाहरूलाई लक्षित गरी उत्पादन मुलक क्षेत्रमा बिना धितो ऋण प्रवाह गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरूले आर्जन भएको पूँजी, सीप, प्रविधि र अनुभवलाई स्वदेशमा उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानी गरि स्थानीयस्तरमा परिचालन गरी आत्मनिर्भर बनाउन र रोजगारीको अवसर सृजना गर्न पहल गरिने छ ।

ख) सामाजिक विकास

१. शिक्षा युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति

१. विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन सुचकमा आधारित अनुगमन गरि स्तरीकरण गर्ने, समस्याको पहिचान गर्ने र सुधारका उपायहरू अपनाइनेछ ।
२. सिकाई प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउन विद्यालय कक्षाकोठा सुधार कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
३. स्थानीय आवश्यकताका आधारमा व्यवसायिक विषयमा प्राविधिक धारको शिक्षाको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरि निरन्तरता दिइनेछ ।
४. विद्यालय सुधार योजनालाई कार्यान्वयन योग्य बनाई गाउँ शिक्षा योजनासँग आवद्ध गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
५. सरोकारवालाको सहभागितामा अनुगमन र निरीक्षण र कक्षा अवलोकन कार्यलाई अघि प्रभावकारी तवरले बढाइनेछ ।
६. विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ, सामुदायिक सिकाई केन्द्रका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

महावे गाउँपालिका कार्यालयको आ.व. २०७३-७४ को नीति तथा कार्यक्रम

७. विषयगत समितिहरु परिचालन गरी शिक्षण सिकाइ र व्यवस्थापकीय समस्या पहिचान गर्ने र समस्या समाधानका उपाय पहिल्याउने कार्य गरिनेछ ।
८. ओडा फाउण्डेसन नेपालसंग साझेदारी गरि बाल बालिकाको उज्वल भविष्यको मध्यनजर गर्दै विद्यालयको शिक्षा कार्यक्रम सुरु गरिने छ ।
९. आपसी सहकारिताका आधारमा सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरूसंग सम्झौता गरी नमूना विद्यालय निर्माण र अन्य शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण गरी गाउँपालिकालाई शैक्षिक पर्यटन स्थलको रूपमा विकास गर्न पहल गरिनेछ ।
१०. घरघुरी सर्वेक्षणबाट निरक्षरताको पहिचान गरी साक्षरता तथा निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न सामुदायिक सिकाइ केन्द्रका परिचालिका र माध्यमिक तहमा अध्ययनरत छात्रछात्रा लाई परिचालन गरिनेछ ।
११. महावे गाउँपालिकाका सरकारी विद्यालयमा अध्ययनरत कक्षा ५ र ८ को वार्षिक परीक्षामा सर्वोत्कृष्ट नतिजा ल्याउने १ छात्र र १ छात्रा गरि जम्मा ४ जना विद्यार्थीलाई जनहि रु १० हजार नगद सहित पुरस्कृत गर्न छात्रवृत्ति कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१२. दलित समुदायका विद्यार्थीहरुका लागि उच्च शिक्षा अध्ययन छात्रवृत्ति कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
१३. ओडा फाउण्डेसन नेपाल संग साझेदारी गरि शिक्षा सुधारका लागि सम्पूर्ण विद्यालयका शिक्षकहरुलाई तालिमको उचित ब्याबस्थापन गरिने छ ।
१४. शिक्षकहरुलाई विद्यार्थी सिकाइ प्रति जिम्मेवार र जवाफदेही बनाई शैक्षिक सुशासन कायम गर्न शिक्षक नोट डायरी तथा विद्यार्थी गृहकार्य डायरी तयार गरी लागू गरिनेछ ।
१५. महान विचारक, दार्शनिक तथा आदर्श मानवहरुको महावाणीहरुलाई विद्यालयमा लेखि विद्यार्थीहरुमा सकारात्मक सोच को विकास गरिनेछ ।
१६. विद्यार्थी शिक्षक अनुपात तथा भौगोलिक दुरीको आधारलाई अध्ययन गरि विद्यालयलाई मर्ज गरिनेछ ।
१७. The oda foundation Nepal /प्रदिया फाउण्डेसन नेपाल संग सहकार्य गरि शिक्षा क्षेत्रलाई थप गुणस्तरी बनाउन शिक्षक तालिम, डिजिटल कक्षा, शिक्षक शैक्षिक सामग्री लगायत गाउँपालिका, शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा संग समन्वय गरि काम अगाडि बढाउने ।
१८. प्रारम्भिक बालविकासका शिक्षकहरु लाई उचित तालिम दिई प्रत्येक वडामा १ नमुना बालविकास केन्द्रको विस्तार गरिनेछ ।
१९. पोषणयुक्त दिवा खाजा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्न नगद दिने परिपाटी बन्द गरि सबै विद्यालयमा अनिवार्य रूपमा खाजा खुवाउने कार्य लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२०. विद्यालय प्र.अ. तथा शिक्षकहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिका लागि राम्रो अभ्यास र प्रयास लाई सिकाइ संग जोड देश भित्रका नमुना विद्यालयहरुमा शैक्षिक भ्रमण गराइनेछ ।
२१. विद्यालयहरुलाई सुचना र प्रविधिमैत्री बनाइनेछ ।
२२. सबै विद्यालयमा अनिवार्य रूपमा १ विद्यालय १ फुलवारी वा ग्रिन स्कुलको व्यवस्थापनका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२३. उच्च शिक्षा अध्ययनरत छात्र/छात्राहरु लाई आर्थिक सहायत सहित सम्मान गरिनेछ ।
२४. हरित विद्यालय वातावरण बनाउने विद्यालयलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२५. संघ सस्थाहरु संग सहकार्य गरि स्थानीय स्वयं सेवक परिचालन गरि शिक्षामा गुणस्तर कायम गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२६. दरबन्दी मिलान काज सुरुवा र कम दरबन्दी भएका विद्यालयहरुलाई थप दरबन्दीको व्यवस्था गरिनेछ ।

महावे गाउँपालिका कार्यलयको आ.ब. २०७३/०७४ को नीति तथा कार्यक्रम

२७. सरकारी विद्यालयको बचाउ र गुणस्तरका लागि जनप्रतिनिधि, शिक्षक र कर्मचारीहरुका साथै सरकारी विद्यालयमा भर्ना गर्ने अभियानलाई थप दृढतापूर्वक कार्यान्वयन गरिनेछ, निर्णय कार्यान्वयन गर्ने नगर्नेहरुको हकमा पुरस्कार र दण्डको व्यवस्था गरिनेछ ।
२८. अति विपन्न, द्वन्दपिडित परिवारका बालबालिकाको शिक्षालाई विशेष ध्यानदिइनेछ ।
२९. शिक्षामा अभिभावकको चासो र सक्रियता बढाउन अभिभावक परामर्श शिक्षा संचालन गरिनेछ ।
३०. संघीय सरकारको पढ्दै कमाउदै कार्यक्रमलाई उपलब्धी मूलक बनाउन स्थानीय सरकारले थप साझेदारीको नीति लिइनेछ ।
३१. सेनिटरी प्याड उत्पादन सम्बन्धी तालिम संचालन गरी स्वरोजगारको सृजना गरिनेछ ।
३२. इकोहिमाल नेपालसँग विद्यालयले बाँझो जग्गामा विद्यालय स्तरमा करेसावारी बगैचा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३३. इकोहिमाल नेपालसँग सहकार्य गरि विद्यालयमा लैङ्गिक मैत्री हिमालय विद्यालय परियोजना अन्तर्गत विविध कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
३४. इकोहिमाल नेपाल सँग साझेदारी गरि शिक्षा क्षेत्रको पूर्वाधार निर्माण र उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यक्रम लागू गरिनेछ । छात्रवृत्ति र प्रोत्साहनका कार्यक्रम संग जोडिनेछ ।
३५. शैक्षिक सत्र २०८० मा स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरि शैक्षिक सत्र २०८१ देखि हालको वर्ष सम्ममा आई पुग्दा कक्षा १ देखि ३ सम्म स्थानीय पाठ्यपुस्तक निर्माण भई प्रत्येक विद्यालयमा पठन पाठन कार्य भईरहेको विषय अवगत गराउदै आगामी वर्ष कक्षा ४, ५को पाठ्यपुस्तक निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३६. एकिकृत रुपमा गाउँपालिका भित्र कार्यरत सम्पूर्ण जनशक्तिको क्षमता विकासका लागि समन्वय गर्न तालिम, गोष्ठी, सेमिनार तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमका लागि पालिकास्तरमा एक तालिम केन्द्रको स्थापना गरि एक जना सम्पर्क व्यक्ति तोकिनेछ ।
३७. गुनासो, सल्लाह र सुझावलाई व्यवस्थित गर्न विद्यार्थीहरु सँग जनप्रतिनिधि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३८. बाल अधिकार सुनिश्चित गर्न बालगृहलाई व्यवस्थित गर्न थप बजेटको व्यवस्था गरि व्यवस्थित गरिनेछ ।
३९. सरकारी शिक्षाको बचाउ अभियान अन्तरगत जनप्रतिनिधि शिक्षक र कर्मचारीले आफ्ना नानीबाबु हरुलाई सरकारी विद्यालयमा भर्ना गरि सकेकोले आम महावै वासिलाई आम बालबालिका लाई सरकारी विद्यालयमा भर्ना गर्ने प्रेरित गर्ने ।
४०. विद्यालय स्तरमा इकोहिमाल सँग साझेदारी गरि अध्यक्ष सँग किसोरी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
४१. प्रदिया foundation ले संचालन गरेको बालगृह लाई थप सहयोग गरि विपन्न बालबालिकाको शिक्षा स्वास्थ्य र आवसलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
४२. महावै गाउँपालिकामा स्वीकृत भएको १० वर्षे गाउँ शिक्षा योजना कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४३. महावै गाउँपालिका सम्पूर्ण माध्यमिक स्तरका विद्यालयहरुमा स्मार्ट बोर्डको व्यवस्थापन गरी प्रत्येक कक्षामा स्मार्ट कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
४४. प्रत्येक विद्यालयमा नमूना शिक्षणको लागि शैक्षिक बैकको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
४५. The oda foundation Nepal साझेदारीमा शैक्षिक मेला र क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
४६. कालिका माध्यमिक विद्यालयलाई क्याम्पस सञ्चालनका लागि पहल गरिनेछ ।
४७. विद्यालयको अनुगमन गर्नका लागि विज्ञ शिक्षकहरु परिचालन गरिनेछ ।

महावै गाउँपालिका कार्यालयको आ व २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम

(Handwritten signatures and stamps)

(Handwritten signature and stamp)

४८. सबै विद्यालयहरूमा खेल तथा अतिरिक्त क्रियाकलापका आधारभूत सामग्रीहरूको व्यवस्था गरी खेलकुद प्रशिक्षकलाई तालिम प्रदान गरिनेछ ।
४९. संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी एक सुविधायुक्त पालिका स्तरीय रंगशाला र प्रत्येक वडामा खेल मैदान निर्माण गरिनेछ ।
५०. पालिका स्तरीय अध्यक्षकप र विद्यालय स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता नि:शुल्क रूपमा संचालन गरिनेछ ।

३. स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति

१. आर्थिक रूपमा विपन्न परिवारका विरामीहरूको अवस्थालाई मध्यनजर गरि उपचारमा सहजताका लागि उपचार खर्च र आर्थिक सहायता गरिनेछ ।
२. सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गरि कार्यसम्पादन सूचकका आधारमा नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गरिनेछ ।
३. जेष्ठ नागरिक, महिला तथा बालबालिका लक्षित विभिन्न स्वास्थ्य शिविर संचालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४. पालिका स्तरमा अध्यक्ष नानी बाबु कार्यक्रम लागू गरी खोप, पोषण, परिवार नियोजन सेवा र समुदायमा आधारित नजवात शिशु तथा बालरोग व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई सुदृढिकरण गरिनेछ ।
५. महावै आधारभूत अस्पतालको औषधी तथा अन्य उपकरणका लागि The Oda Foundation Nepal संग सहकार्य गरि आवश्यक सहयोग लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६. सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा नियमित रूपमा वर्षभरी नै अति आवश्यक औषधीहरूको निःशुल्क व्यवस्था गर्न बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
७. The oda Foundation सँग साझेदारी गरी आधारभूत अस्पतालको स्तर उन्नति गर्नेछ।
८. सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा शुद्ध खानेपानी तथा फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि व्यवस्था गरिनेछ ।
९. गाउँपालिकाको कार्यालय तथा सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा औषधी भण्डारण तथा अन्य उपकरण व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
१०. उपाध्यक्ष सँग जेष्ठ नागरिक कार्यक्रम लागू गरि जेष्ठ नागरिकहरूको नियमित स्वास्थ्य जाँचका लागि घरदैलो स्वास्थ्य शिविर संचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११. जनयुद्ध र जनआन्दोलनका घाइते योद्धाहरूको उपचारका लागि कोष निर्माण गरी उपचारको व्यवस्था गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१२. सञ्चालित बर्थिङ सेन्टरलाई सुदृढिकरण गर्दै आवश्यकताका आधारमा थप विस्तार गरिनेछ ।
१३. The Oda Foundation सँग सहकार्य गरी सामुदायिक स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ
१४. महावै गाउँपालिकामा भएको जडिबुटी संकलन गरि आयुर्वेद औषधी निर्माण गरिने ।
१५. महावै आधारभूत अस्पतालमा आवश्यक आधुनिक स्वास्थ्य उपकरणहरू सहितको थप गुणस्तर सेवा प्रदान गरिनेछ ।
१६. अस्पतालको भौतिक पूर्वाधारको निर्माण विस्तार र सुधारको लागि आवश्यक बजेट तथा स्रोतको व्यवस्था गरिनेछ ।
१७. सुनौला हजार दिन कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

महावै गाउँपालिका कार्यालयको आ.व. २०७३/७४ को नीति तथा कार्यक्रम

(Handwritten signatures and stamps)

१८. बर्धिङ्ग सेन्टरको सेवा र स्वास्थ्य सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूकोहरूलाई प्रोत्साहन स्वरुप उचित मूल्यांकनका आधारमा थप सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
१९. विद्यालय हाग्नो स्वास्थ्य कार्यक्रम लागू गरी विद्यार्थीहरूको नियमित सरसफाई पोषणयुक्त खाना प्राथमिक उपचार र परामर्श सेवाका साथै आपाङ्गता परीक्षण कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
२०. पालिकास्तरमा नागरिक आरोग्य सेवाको सेवा विस्तार गरिनेछ ।
२१. गेला र कतमपुरमा बर्धिङ्ग सेन्टर संचालन गरिनेछ ।
२२. महावै आधारभूत अस्पताललाई थप व्यवस्थित गरि उतरदायी सेवा मैत्री बनाउन आवश्यक प्रशासनिक तथा व्यवस्थापकिय खर्चका लागि बार्षिक वजेट सुनिश्चित गरिनेछ ।
२३. स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्राप्त विशेष अनुदान प्राप्त कार्यक्रमबाट स्वास्थ्य चौकी र आधारभूत स्वास्थ्य सेव केन्द्रहरूको सेवा प्रवाह सुदृढीकरण गरिनेछ ।
२४. जनस्वास्थ्यमा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिई विभिन्न संघ संस्थाहरु सँग साझेदारी गरि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२५. महावै आधारभूत अस्पताल स्वास्थ्यचौकी आधारभू स्वास्थ्य सेवा केन्द्र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई केन्द्रहरूमा आवश्यक जनशक्ति औषधी तथा स्वास्थ्य सामग्रीको पर्याप्तता सुनिश्चित गर्न विभिन्न संघ संस्थाको साझेदारीलाई निरन्तरता दिदै थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

४. खानेपानी सरसफाई तथा वातावरण व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति

१. सुरक्षित खानेपानी प्रयोग, व्यक्तिगत सरसफाई, फोहोरमैला व्यवस्थापन र सुरक्षित शौचालय प्रयोगका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२. पालिकाले जलउपयोग गुरुयोजना अनुसार प्राथमिकीकरण भएका विद्यमान सबै खाले खानेपानी, सिँचाई तथा बहुउपयोगी लगायतको जलस्रोतसँग सम्बन्धित योजनाहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापकीय अवस्था अद्यावधिक गरी सबै समितिहरूलाई खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता ऐन बमोजिम दर्ता एवम् अद्यावधिक र नवीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाई पालिकास्तरमा N-WASH Application मार्फत खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रको सूचना व्यवस्थापन प्रणाली स्थापना गर्न आवश्यक वजेटको व्यवस्थापन गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३. महावै गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा स्थान अनुसार ढल व्यवस्थापन कार्य लाई विस्तार गरिनेछ ।
४. टोलटोलमा फोहोरमैलाको वर्गीकरण, प्रशोधन एवम् पुनः प्रयोग सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी गाउँ टोलमा पूर्ण सरसफाई अभियान संचालन गरिने छ ।
५. पालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको संस्थागत स्वमुल्यांकन गरी सोको नतिजाका आधारमा आवश्यक सुधार गरिनेछ ।
६. महावै गाउँपालिकामा रहेका सबै मुहानको पानी परिक्षणका लागि गुणस्तरीय मापन कीट खरिद सहित तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
७. खानेपानी तथा सरसफाई सफ्टवेयर सम्बन्धी तालिमको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

महावै गाउँपालिका कार्यालयको आ व २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम

८. पालिका स्तरीय खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समिति र जला स्तरीय खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिलाई धध क्रियाशिल बनाई खानेपानी तथा सरसफाईको सम्बन्धमा नीति तथा कार्यक्रमको निर्माण गर्न सहयोग गर्नुपर्नेछ ।
९. पालिकाको जल उपयोग गुरु योजना र खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता गुरु योजना अनुसार खानेपानी नपुगेका वस्तीहरूमा नयाँ खानेपानी निर्माण गर्ने र भर्खर गर्नुपर्ने योजनाहरू संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र विकास साझेदार संघ संस्थाहरूको सहकार्यमा एक घर एक धारा सहित निर्माण गरिनेछ ।
१०. विद्यालय स्वास्थ्य संस्था सामुदायिक भवन प्रसूति गृह सरकारी कार्यालय लगायतका सार्वजनिक कार्यालयहरूमा सफा पानीको पहुँच पुर्वाह महिला अपाङ्गता भएका व्यक्ती र बालबालिकाको जीवनोन्नति निर्माण गरी नियमित सरसफाईको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
११. घर टोल सफा राख्न र घरबाट उत्सर्जित फोहरमैलालाई व्यवस्थापन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । आवश्यकता अनुसार सार्वजनिक स्थलहरूमा शौचालय निर्माण गरी समुदायलाई व्यवस्थापनको जिम्मेवारी दिइनेछ ।
१२. पालिका भित्र निर्माण भएका सबै खानेपानी योजनाहरूलाई पालिकामा दर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाई समुदायको अप्रसरतामा दिगो व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१३. खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिलाई पालिकामा दर्ता हुने व्यवस्था गरी खानेपानीको दिगो पहुँच तथा दिगोपना कायम गरिनेछ ।
१४. पालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको संस्थागत स्वमूल्यांकन गरी सो को नतिजाका आधारमा आवश्यक सुधार गरिनेछ ।
१५. दिगो विकास लक्ष्यलाई स्थानीयकरण गरी दिगो विकास लक्ष्य नं ६ जमोजिम सन २०३० सम्म सबैका लागि दिगो र सुरक्षित खानेपानी सुनिश्चित गर्न आवश्यक नीति तथा कानूनहरूको तर्जुमा गरिनेछ ।
१६. खानेपानी योजनाहरूको दिगो व्यवस्थापन अहिलेको प्रमुख चुनौतिका रूपमा रहेको छ । यसलाई समाधान गर्नका लागि उपभोक्ता समितिहरूको क्षमता विकास गरी योजनाको दिगोपनाका लागि पालिका स्तरमा खानेपानी तथा सरसफाई इकाई सुदृढीकरण गरिनेछ ।
१७. पृथ्वी सबै जीवको साझा घर हो त्यसैले जलाधार क्षेत्र र जैविक विविधताको संरक्षण गर्नु हाम्रो दायित्व हो । यसका लागि जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धि आवश्यक नीति तथा कानूनको निर्माण गरि सोहि अनुसार जलाधार क्षेत्रको विकास तथा जैविक विविधता संरक्षण गर्दै पानीका श्रोतको संरक्षण तथा पुर्नरभरण अभियान सञ्चालन गरिने छ ।
१८. योजनाको दिगोपनाका लागि पानी महशुल संकलन महत्वपूर्ण पक्ष हो त्यसैले उत्पादन र प्रयोग गरी खेर गएको पानी, करेसाबारी प्रवर्द्धन स्वच्छता र आमदानी भन्ने नारा तय गरी नीजि धारा निर्माण भएका टोलमा एक घर एक करेसाबारी र कृषि पाठशाला अभियान सञ्चालन गरिने छ ।
१९. सहयोगी संघ संस्था र महावै गाउँपालिकाको संयुक्त लगानीमा गाउँपालिकाको प्रणालीगत सुधार तथा जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरिनेछ ।
२०. परम्परागत टोलटोलमा भएका मुहानहरूलाई ढुङ्गे धारा मार्फत संरक्षण गरिनेछ ।

४ धर्म संस्कृति पर्यटन

महावै गाउँपालिकाको कार्यन्वयको आ.व. २०७३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम

१. गाउँपालिकाभित्र पर्यटनका सम्भावना पहिचान गरी पर्यटक आकर्षण गर्ने मैलिक संस्कृतिको विकास र प्रवर्द्धन गरी पर्यटन पूर्वाधारको विकास गर्ने ।
२. गाउँपालिकाभित्र रहेका ऐतिहासिक, पुरात्वातिक एवं सांस्कृतिक महत्वका स्थलहरूको पहिचान एवं संरक्षण र सम्बर्धन गर्न जोड दिइनेछ ।
३. महावै गाउँपालिकामा रहेका ऐतिहासिक धर्म संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न महावै कलागृह निर्माण गरिनेछ ।
४. महाबु धार्मिक मेलालाई प्रचार प्रसार गरी मेला व्यवस्थापनलाई जोड दिइ आन्तरिक पर्यटनको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
५. धार्मिक धाममा हुने रात्रिकालिन जात्रालाई व्यवस्थित तुल्याउन विद्युत तथा सौर्य बत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
६. मुख्य धार्मिक स्थलहरूमा पाहुनाहरूलाई आवासको सहजताको लागि पाहुनाघरको निर्माण गरिनेछ ।
७. धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूमा होम स्टे संचालनका लागि पहल गरिनेछ ।
८. खाद्य सुरक्षा आतिथ्यता सत्कारमा होटल व्यवसायी तथा ईच्छक भविश्यमा पर्यटक क्षेत्रमा काम गर्न चाहन युवाहरूलाई ६ महिना डिप्लोमा प्रशिक्षक तालिम संचालन गरिने छ ।
९. ईकोहिमाल द्वारा संचालित महावै ६ राम्नीको होमस्टेहरूलाई प्रचार प्रसार गरि व्यवसायिक रुपमा प्रयोग गरिनेछ ।

५. लैंगिक समानता तथा समावेशि नीति

१. लैंगिक हिंसा र घरेलु हिंसाको अन्त्य गर्दै महिला अधिकार र बालबालिकाको सन्दर्भमा जारी भएका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय सन्धि सम्झौता र प्रतिवद्धताको आधारमा महिला र बालबालिकाको संरक्षण, बचाउ, विकास र सहभागितामा जोड दिने नीति लिइनेछ ।
२. वडा अध्यक्षसँग सासु बुहारी कोशेली वितरण तथा किशोर किशोरीलाई लागू पदार्थ दुर्व्यसनी सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३. सार्वजनिक सेवा प्रवाह, विकास निर्माण, सेवा सुविधा लगायतका सबै क्षेत्रमा लक्षित वर्गको सम्मानजनक उपस्थिती गराउने नीति लिइनेछ ।
४. अपाङ्ग असहाय वा दुर्व्यवहारमा परेका बालबालिकाहरूको संरक्षण गरिनेछ
५. बालमैत्री वातावरण निर्माणका लागि योजना बनाइनेछ ।
६. महिला समूह तथा सहकारीहरूको दर्ता अनुगमन र समन्वय गरिनेछ ।
७. महिला हिंसा विरुद्धको सचेतना कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
८. महिलाको आयआर्जनमा अभिवृद्धि गर्न उद्यमशिल तथा सिपमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
९. दलित, विदुर, विपन्न समुदाय तथा अपाङ्गहरूका लागि सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१०. दलित समुदायहरूमा रहेको विद्ववान सिपलाई व्यवसायीकरण गर्न आवश्यक वजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
११. बालश्रम, बालविवाह, छाउपडि प्रथा जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत उन्मुलनका लागि जनचेतना जगाउदै कडा नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१२. जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम मौसम अनुसारको न्यानो कपडा वितरण गरि सञ्चालन गरिनेछ ।
१३. बालविवाह विरुद्ध साझा अभियान संजाल सँग सहकार्य गरि बाल विवाह न्यूनीकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४. विद्यालय बाहिर रहेका वालकालिकाहरुको पहिचान गरि पुनः भर्ना कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
१५. उपाध्यक्ष सँग जेष्ठ नागरिक संरक्षण कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।

ग) पूर्वाधार विकास

१. पूर्वाधार सम्बन्धी नीति

१. यस गाउँपालिकाको व्यवस्थित एवम् दिगो विकासका लागि गाउँपालिका विकास गृहयोजना (Master Plan) तर्जुमा गरी विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकालाई स्मार्ट रूपमा अघि बढाउन गाउँपालिका स्तरीय गौरवका आयोजनाहरुको पहिचान र प्राथमिकीकरण गरी आयोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
३. योजनाहरुको लागत अनुमान, मूल्यांकन, नापी, कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन सबैले बुझ्ने गरी नेपाली तथा अंग्रेजी भाषामा लागू गरिने कार्यलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
४. उपभोक्ता समितिबाट हुने निर्माण कार्यको हकमा योजनागत रूपमा नम्बरिङ्ग तथा कोडिङ्ग सिस्टमबाट लागू गरी प्रतिवेदन प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
५. गुणस्तरीय र समयमा राम्रो काम गर्ने उपभोक्ता समितिलाई प्रोत्साहन र समयमा कार्य सम्पन्न नगर्ने निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समितिहरुलाई दुरुत्साहन गरि नियमानुसार कारवाहीको दायरामा ल्याइनेछ ।
६. दैलेख महाबु सडकलाई कर्णाली राजमार्गमा जोड्ने कामलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
७. सेरि पान्तडी सडकलाई यथाशिघ्र सम्पन्न गराउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
८. योजनाहरुको विभिन्न चरणहरुमा लाभग्राहीहरुको र स्थानीय जनताहरुको प्रत्यक्ष सहभागितामा अनुगमन तथा मूल्यांकन कार्यालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९. विशेष सार्वजनिक महत्त्वका ठाउँहरुमा सौर्य बतीको व्यवस्था गरिनेछ ।
१०. आयोजनाको दिगोपना, प्रभावकारीता, मितव्ययीता र कार्यकुशलता कायम गर्न मागमा आधारित सहभागितामूलक योजना छनौट तथा कार्यान्वयन प्रणालीको अवलम्बन गरिनेछ ।
११. आफ्नो स्वामित्वमा जग्गा भएका वडापालिकाहरुको भौतिक संरचना निर्माण गरिनेछ ।
१२. गेला - पादघाट र पादघाट- सेरावाडा सडकलाई विशेष पहल गरिनेछ ।
१३. सरकारी तथा निजी भवनहरु भुकम्पिय जोखिमबाट सुरक्षित बनाउने नीति अवलम्बन गरीनुका साथै सरकारी भवनहरु अपाङ्गमैत्री बालमैत्री तथा जेष्ठ नागरिक मैत्री बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४. पूर्वाधार निर्माणमा विपद् जोखिम सम्बेदनशीलतालाई मध्यनगर गरि विपद् उत्थानशिल पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ ।
१५. सबै वडाहरुलाई गाउँपालिकाको केन्द्र सम्म जोड्नेगरी सडक निर्माणको कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
१६. सडक निर्माण गर्दा बायोइन्जिनियरिङ्ग तथा वातावरणमैत्री हुनेगरी बनाइनेछ ।

महाकाली गाउँपालिका कार्यालयको आ.व. २०७३/०७४ को नीति तथा कार्यक्रम

१७. गाउँपालिका भित्रका विद्यालय भवनहरूको आवश्यकता अनुसार पूर्वाधार विकास तथा कक्षा कोठा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१८. गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण प्रक्रियामा गइसकेकोले कामलाई छिटो छरितो दिइनेछ ।
१९. विद्यालय तथा स्वास्थ्य चौकिहरूमा खानेपानीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२०. विकास निर्माणको क्रममा उत्खनन् भएको जमिनमा वृक्षारोपण गरी भुक्षय नियन्त्रण गरिनेछ ।
२१. खरमुक्त छाना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२२. उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूलाई अभिमुखीकरण तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
२३. पालिका भरि उच्च जोखिममा रहेका स्थानहरूमा तटबन्धन र ढल निकासको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
२४. सेराबाडामा बेलीवृजको काम पुरा भएकोले सडक निर्माणको ठेक्का अघि बढेकोले कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।

२. उर्जा सम्बन्धी नीति

१. राष्ट्रिय प्रशारण लाइनलाई विस्तार गरि पालिका भरी विद्युतिकरण गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकामा रहेका लघु जलविधुतहरूको स्तरउन्नती गरी पालिकाका सबै वस्तीहरूमा विधुत पहुँच पुऱ्याउन महावै उज्यालो अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाभित्र वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४. सार्वजनिक महत्वका विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी मन्दिर लगायतका जात्रा मेला लाग्ने स्थानहरूमा विधुतको पहुँच तथा सौर्य वत्ती जडान गरिनेछ ।
५. विधुत उर्जाको उपयोग बत्ती बाल्नमा मात्र सिमित नगरी उत्पादन वृद्धिमा विधुत को उपयोग गरिनेछ ।
६. इकोहिमाल र कृन नेपाल सँगको साझेदारीमा लक्षित वर्गहरूको लागि १ घर १ सुधारिएको फलामे चुला वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । वाँकी रहेका सबै घरधुरीमा सुधारिएको चुलो वितरण गरिनेछ ।
७. पालिका स्तरमा लघु जलविधुतहरूलाई मर्मत गर्न मर्मत कोषको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

३. सूचना प्रविधि सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिकाको वेवसाइट, सामाजिक सञ्जाल, मोबाइल एप तथा अन्य डिजिटल माध्यमहरूको विकास, सञ्चालन र नियमित अद्यावधिक गरी सूचना प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२. कर्मचारी, शिक्षक व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउन सबै सरकारी कार्यालयहरूमा विद्युतीय हाजिरी (E-Attendance) प्रणाली लागू गरिनेछ ।
३. गाउँपालिकाका सम्पूर्ण आर्थिक कारोबार तथा भुक्तानी प्रक्रियालाई विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली (EFT) निरन्तरता दिइने छ ।
४. विद्यालयहरूमा स्मार्ट बोर्ड, कम्प्युटर प्रयोगशाला, ई-सामग्री तथा डिजिटल शिक्षण सिकाइ प्रणाली विस्तार गरिनेछ ।
५. सूचना प्रविधिको प्रयोग सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धिका लागि कर्मचारी, शिक्षक, विद्यार्थी तथा जनप्रतिनिधिहरूलाई आवश्यक तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

महानगर गाउँपालिका कार्यालयको आ व २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम

६. गाउँपालिकाका सम्पूर्ण शाखा तथा वडा कार्यालयहरूमा कार्यालय व्यवस्थापन, दर्ता-चलानी, योजना व्यवस्थापन तथा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी सफ्टवेयर प्रणाली खरिद गरी लागू गरिनेछ ।
७. शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पर्यटन, विपद् व्यवस्थापन तथा स्थानीय शासनसँग सम्बन्धित तथ्याङ्कलाई डिजिटल प्रणालीमा आबद्ध गरी सूचना व्यवस्थापनलाई आधुनिक बनाइनेछ ।
८. युवा तथा विद्यार्थीहरूमा नवप्रवर्तन, अनुसन्धान र सूचना प्रविधि सम्बन्धी सीप विकास गर्न नवप्रवर्तन तथा डिजिटल सिकाइ कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

घ) वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१. वन तथा भू संरक्षण सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका निजी तथा सामुदायिक वन तथा खाली वा बाँझो जग्गामा अनुकूल हुनेगरी फलफुल लगायत अन्य विरुवाको रोपणमा जोड दिइनेछ ।
२. गाउँपालिकाको हरियाली बचाइराख्न सामुदायिक वन विकासका लागि प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका जंगलमा हुने आगलागी रोक्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४. बहुमुल्य तथा औषधिजन्य जडीबुटिको उत्पादन, संकलन तथा प्रशोधन केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ ।
५. यस क्षेत्रमा पाइने दुर्लभ वन्यजन्तु रेडपाण्डाको संरक्षणका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२. विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति

१. घर विमा कार्यक्रमलाई लाई प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्न शिखर इन्सुरेन्स कम्पनी संग सहकार्य गरिएको छ । साथै यो बर्षमा घर विमा कार्यक्रमबाट छुटेका घरहरूलाई आगामी आर्थिक बर्षमा समावेस गरी घर विमा मुक्त पालिका घोषणा गरिनेछ ।
२. विपद् व्यवस्थापन कोष निर्माण गरी विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यकता अनुसार परिचालन गरिनेछ ।
३. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशिल बनाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४. विपद् व्यवस्थापनको लागि खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
५. विपद् व्यवस्थापनमा तत्काल उद्धारका लागि Quick Response Team गठन गरी आवश्यक तालिम प्रदान गरिनेछ ।
६. विपद् मा परेका व्यक्तिहरूलाई तत्कालिन राहत सामाग्री वितरणका लागि आवश्यक भण्डारणको व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
७. आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र नियमित संचालनका लागि शाखा व्यवस्थापन गरिने छ ।
८. विपदमा परेका व्यक्तिहरूलाई मापदण्डको आधारमा राहत वितरण गरिनेछ ।
९. आगलागी नियन्त्रण तथा वनजंगल फडानी सम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१०. विपद् बाट क्षति भएका प्रवलिकरण तथा पुर्ण रुपमा क्षतिभएका घरहरूको पालिकाले व्यहोर्नु पर्ने १० प्रतिशत रकमको व्यवस्थापन गरिने छ ।

गाउँपालिका कार्यालयको आ.नं. २०७३/०८५ को नीति निर्माण कार्यक्रम

ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास

१. संस्थागत विकास सुशासन तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई चुस्त दुरुस्त र सरल रूपमा अगाडी बढाईनेछ ।
२. भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशिलताको नीतिलाई जोड दिईनेछ ।
३. कर्मचारी कार्य सम्पादन प्रोत्साहन कोष स्थापना गरि लागू गरिनेछ ।
४. कर्मचारी स्वास्थ्य बिमा तथा उपचार कोष स्थापना गरि लागू गरिनेछ ।
५. कर्मचारी विशेष आर्थिक सुविधा कोष स्थापना गरि लागू गरिनेछ ।
६. स्थायी कर्मचारी योगदान मुलक निवृत्तिभरण कोष सम्बन्धी व्यवस्था गरि लागू गरिनेछ ।
७. स्थायी कर्मचारी स्थानीय सेवा पुरस्कार कोषको व्यवस्था गरि लागू गरिनेछ ।
८. करार कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादनको आभारमा उचित सेवा सुविधा उपलब्ध गरिनेछ ।
९. योजना कार्यान्वयन तहमा पारदर्शिता कायम गर्न ठेक्का पट्टामा विद्युतिय प्रणाली प्रयोगमा जोड दिनुका साथै आयोजना सूचना पाटीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१०. कर्मचारीको कार्यसम्पादनलाई बस्तुनिष्ठ र मापनयोग्य बनाउन सूचकहरूको निर्माण गरी कार्यसम्पादन सम्झौता गरिनेछ ।
११. आगामि आर्थिक वर्ष लाई वेरुजु फच्यौटको वर्षको अभियानको रूपमा लिने ।
१२. गाउँपालिकाको संस्थागत विकास गर्न पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई तालिम, गोष्ठि, अध्ययन अवलोकन भ्रमण तथा नेतृत्व क्षमता विकास तालिम दिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१३. गाउँपालिकाबाट सञ्चालित गतिविधिको सन्दर्भमा वार्षिक बुलेटिन प्रकाशन गरिनेछ ।
१४. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीलाई नियमित, भरपर्दो र नतिजामूलक बनाई विकास योजना तथा कार्यक्रमलाई थप गुणस्तरीय एवं प्रभावकारी बनाईनेछ ।
१५. कार्य पद्धतिलाई व्यवस्थित र खर्च प्रणालिलाई पारदर्शी बनाई समग्र कार्यसम्पादन स्तरमा सुधार गर्दै वित्तिय सुशासन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
१६. सानातिना झै झगडा विवाद मिलाउने, टोलको सरसफाई गर्ने, सार्वजनिक सम्पतिको अतिक्रमण रोक्न, सामाजिक विकृति नियन्त्रण गर्न, सामाजिक अनुशासन कायम गर्न उद्यमशिलता प्रवर्द्धन गरी सीप विकास गर्न पालिका भित्र टोल विकास संस्थाहरू परिचालन गरिनेछ ।
१७. न्यायिक समितिको कार्य सम्पादनलाई नागरिकले न्यायको अनुभूति गर्न पाउने गरी थप प्रभावकारी बनाउन इजलास निर्माण गरिनेछ । न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरूको क्षमता विकासका लागि तालिमको प्रबन्ध गरिनेछ ।
१८. यस गाउँपालिकाबाट भएका मुख्य मुख्य उपलब्धीहरूलाई आम नागरिकहरूमा सञ्चार गराउन पुस्तक तथा डकुमेन्ट्रीको रूपमा प्रकाशन गरिनेछ ।
१९. गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने योजना तथा निर्णय प्रकृत्यालाई बस्तुगत तथ्याङ्कमा आधारित तुल्याउन गाउँपालिका प्रोफाइल तयार गरिनेछ ।

नेपाल सरकार
 गाउँपालिका कार्यालयको आ.व. २०७३-०७४ को तालिम तथा कार्यक्रम

२०. गाउँपालिकाको कार्य सञ्चालन तथा व्यवस्थापनलाई कानूनको शासनमा आधारित बनाउने आवश्यक कानूनको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२१. गाउँपालिकामा सुशासन कायम गर्न सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण, सामाजिक न्याय, नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण जस्ता सुशासनका उपकरणाहरूको प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
२२. गाउँपालिकामा आउने सेवाग्राहीलाई सेवा प्रवाहमा सहजीकरण एवम् आवश्यक पर्ने निवेदन र फारमहरू निशुल्क रूपमा उपलब्ध गराउने र सघाउन नागरिक सहायता कक्ष निर्माण गरिनेछ ।
२३. गाउँपालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालि लाई चुस्त बनाउन कार्यविधि एवं आचारसंहिता बनाई लागू गरिनेछ ।
२४. गाउँ टोलमा शान्ती सुरक्षा तथा अमनचयन कायम गर्न गाउँ प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ ।
२५. सेवाग्राहीको सहजताका लागि सहायता कक्ष निर्माण गरिनेछ साथै सेवा प्रवाह सम्बन्धी गुनासो सुनुवाईको व्यवस्था गरिनेछ ।
२६. कम्तीमा २ महिनाको एक पटक जनता सँग अध्यक्ष र उपाध्यक्ष भेटघाट कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
२७. जनतालाई नुन डिपो सहजताका लागि बिगतमा पिलि र बिर्तामोड बाट वितरण भई आएकोमा यसलाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक वडा कार्यालय बाट वितरणको प्रक्रिया मिलाइनेछ ।

२. उद्योग सम्बन्धी नीति:

- स्थानीय सीप, स्रोत साधन एवं प्रविधिको प्रयोगलाई बढवा दिई व्यवसायीक उत्पादनतर्फ अग्रसर गराउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- सिस्नु, बेसार, टिमुर, दालचिनी, अलैचि, धनीया, जिराको व्यवसायीक रूपमा उत्पादन गरि सिस्नु पाउडर, बेसार पाउडर र मसला पाउडरको प्रसोधन, लेवलिंग र प्याकेजिंग गरि यस को बजारीकरण गरिने छ ।
- चाउमीन उद्योग स्थापना गरि उपादित चाउमिनको प्याकेजिंग सहित बजारीकरणमा सहयोग गरिने छ ।
- पालिका भित्रका सम्पुण बालबालिकाहरूको पोशाक न्युन दरमा सिलाईका लागि उद्यम घर मार्फत सिलाई कार्य गर्न लगाइने छ ।
- लघु तथा घरेलु उद्योग संचालन गर्नका लागि सहयोग तथा सहजिकरण गरिने छ ।
- सिप मुलक तालिमलाई प्रोत्साहन गरि घरेलु उद्योग संचालन गरिने छ ।
- परम्परागत पानी घट्टलाई स्तरीकरण गरि प्रविधि मैत्री गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत सिपमुलक तालिम संचालन एवं प्रविधि हस्तान्तरण गरि रोजगार सृजना गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- औधोगीक क्षेत्रहरूमा उद्यम विकास समितीलाई अन्तर जिल्ला भ्रमण गराइने छ ।
- संघ सस्थाहरूसँग साझेदारी गरि सीप विकास तालिम लगायत स्थानीय उत्पादन जस्तै अल्लोको डोरी जडीबुटीको पाउडर फलफूल संकलन गरी प्याकेजिङ् अमलाको आचार सम्बन्धी तालिम संचालन गरिनेछ ।
- संघ सस्थाहरूसँग साझेदारी गरि सीप विकास तालिम लगायत स्थानीय उत्पादन जस्तै अल्लोको डोरी जडीबुटीको पाउडर फलफूल संकलन गरी प्याकेजिङ् अमलाको आचार सम्बन्धी तालिम संचालन गरिनेछ ।

महावे गाउँपालिका कार्यालयको आ.व. २०६३/०६४ को नीति तथा कार्यक्रम

३. राजस्व सम्बन्धी नीति

१. गाउँपालिकाको राजस्व सुदृढीकरण तथा परिचालनलाई भरपर्दो बनाउनको लागि विस्तृत अध्ययन गरी राजस्व परिचालन समिति गठन गरिनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्र सञ्चालित व्यापार व्यवसायलाई करको दायरामा ल्याउन व्यवसाय दर्ता अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
३. सुचिकृत हुन आउने व्यवसायिक फर्म, निर्माण व्यवसायीलाई तोकिएको शुल्क लिएर मात्र सुचिकृत गरिनेछ ।
४. कर तिर्ने सोच तथा बानी विकासका लागि करदाता शिक्षा अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
५. विगत लामो समय देखि भूमिकर ब्यवस्थित हुन नसकेकाले आगामी बर्ष देखि यसलाई ब्यवस्थित गरिनेछ ।

(Handwritten signatures and initials)

आ. व. २०८३/०८४ को प्रस्तावित स्रोत अनुसार कुल बजेट

क्र.सं.	बजेटको स्रोत	प्राप्तीको समूह	स्रोत समूह	बजेट	
१	नेपाल सरकार	समानिकरण	नेपाल सरकार	८६९०००००।- आठ करोड उनानसत्तरी लाख मात्र ।	संघीय बजेट
२	नेपाल सरकार	राजस्व बाडफाड	नेपाल सरकार	९७२७००००।- सात करोड सताईस लाख मात्र ।	३३३९७००००।-
३	नेपाल सरकार	शसर्त चालु	नेपाल सरकार	११९९०००००।- एघार करोड अनानसय लाख मात्र ।	तेतीस करोड
४	नेपाल सरकार	शसर्त पुँजीगत	आन्तरिक ऋण	४९०००००।- एकचालीस लाख मात्र ।	उन्चालीस लाख
५	नेपाल सरकार	विशेष पुँजीगत	आन्तरिक ऋण	१०००००००।- एक करोड मात्र ।	सत्तरी हजार मात्र ।
६	नेपाल सरकार	समपुरक पुँजीगत	आन्तरिक ऋण	१५८०००००।- एक करोड अन्ठाउन्न लाख मात्र ।	
७	प्रदेश सरकार	समानिकरण	प्रदेश सरकार	१०१६२०००।- एक करोड एक लाख वैंसट्टी हजार मात्र ।	प्रदेश तर्फ
८	प्रदेश सरकार	शसर्त चालु	प्रदेश सरकार	८५५०००।- आठ लाख पचपन्न हजार मात्र ।	३९२१५५०२।-
९	प्रदेश सरकार	शसर्त पुँजीगत	प्रदेश सरकार	१४००००००।- एक करोड चालीस लाख मात्र ।	तीन करोड बयानच्वे
१०	प्रदेश सरकार	विशेष अनुदान चालु	प्रदेश सरकार	३५०००००।- पैतिस लाख मात्र ।	लाख पन्ध्र हजार पाँच
११	प्रदेश सरकार	समपुरक पुँजीगत	प्रदेश सरकार	९५०००००।- पन्चानच्वे लाख मात्र ।	सय दुई रुपैया मात्र
१२	प्रदेश सरकार	राजस्व बाडफाड	प्रदेश सरकार	११९८५०२।- एघार लाख अन्ठानच्वे हजार पाँच सय दुई रुपैया मात्र ।	।
१३	महावेर गाउँपालिका	आन्तरिक स्रोत	महावेर गा पा	६५००००।- छ लाख पचास हजार मात्र ।	आन्तरिक स्रोत
जम्मा				३७३८३५५०२	६५००००।- छ
					लाख पचास हजार मात्र ।

बक्सरमा: सैंतिस करोड अठतीस लाख पैतिस हजार पाँचसय दुई रुपैया मात्र ।

अन्त्यमा,

यस नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट आर्थिक क्रियाकलापमा विस्तार हुने, नागरिकहरूलाई नजिकबाट सेवा प्रवाह गरी सुशासन कायम हुने, सामाजिक सुरक्षा तथा मानव विकासका सूचकहरू (शिक्षा, स्वास्थ्य, भौतिक पूर्वाधार, खानेपानी सरसफाई) मा उल्लेखनिय प्रगति हुने, रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना हुने, राज्यले लिएका नीति र दिगो विकासका लक्ष्य, विभिन्न रणनीतिक लक्ष्य तथा पन्ध्रौं पञ्जवर्षिय योजनाको लक्ष्य प्राप्तिमा महत्पूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने अपेक्षा गरेको छ ।

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम बनाउन सहयोग गर्नुहुने यस गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू, वडा अध्यक्ष ज्यूहरू, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरू, गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू, राजध परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारण समिति र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका सदस्यज्यूहरू, बजेट पूर्व तयारी छलफलका क्रममा आ आफ्नो क्षेत्रबाट सुझाव तथा सहयोग गर्ने राजनीतिक दल, राष्ट्र सेवक कर्मचारी, बौद्धिक वर्ग, संघ संस्थाहरू, नागरिक समाज, सामुदायिक संस्था, शिक्षक, पत्रकार लगायत सम्पूर्ण नागरिकहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै नीति तथा कार्यक्रमका सफल र परिणाममुखि कार्यान्वयनमा सबैको खुला र रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरेको छ । धन्यवाद,

खेम बहादुर सिंह (भिजन)

गा.पा अध्यक्ष

महावै गाउँपालिका